

УДК 633.1:631.8

Солодушко М.М., кандидат с.-г. наук, завідувач відділу агробіологічних ресурсів озимих та ярих зернових культур

ДУ Інститут зернових культур

E-mail: solodushko.nv@gmail.com

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ РГФК-1 ТА РГФК-3 ЗА ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПІСЛЯ НЕПАРОВИХ ПОПЕРЕДНИКІВ

Багаторічними агроекологічними дослідженнями доведена практична доцільність і екологічна безпечність широкого застосування новітніх органо-мінеральних добрив, які не тільки підвищують врожайність сільськогосподарських культур, але й володіють стимулюючим ефектом, не забруднюють довкілля та поліпшують якість продукції.

Проте серед представлених препаратів певна частина з них не відповідає заявленим характеристикам, або вимагає складні регламенти застосування, що у виробничих умовах виконати практично неможливо, тим більше, якщо у спеціалістів в розпорядженні є перевірені та набагато простіші в користуванні добрива і засоби захисту рослин.

Приймаючи до уваги неоднозначність оцінки ефективності рістстимулюючих речовин у вигляді рідких органо-мінеральних добрив при застосуванні їх в технологічному процесі вирощування пшениці озимої, на Синельниківській селекційно-дослідній станції ДУ Інститут зернових культур НААН в лабораторії агробіологічних ресурсів озимих зернових культур проводилися дослідження з препаратами РГФК-1 та РГФК-3 (розчин гумінових та фульвокислот концентрований).

Мета дослідження – визначення ефективності застосування органо-мінеральних добрив РГФК при вирощуванні пшениці озимої (*Triticum aestivum* L.) після непарових попередників.

Наукова робота проводилася впродовж 2017–2020 рр. на посівах пшениці озимої сорту «Славна», яка висівалася після сояшника та гороху в оптимальні строки. Залежно від часу застосування та фази розвитку рослин норми і дози препаратів варіювали від 1,0 до 1,5 л/га.

Результати досліджень впливу органо-мінеральних добрив на процеси життєдіяльності та урожайності пшениці озимої показали доцільність використання препаратів РГФК-1 та РГФК-3 для обприскування вегетуючих рослин на різних етапах органогенезу з метою посилення їх стійкості до абіотичних стрес-факторів та збільшення продуктивності. До цього слід додати, що в порівнянні з контролем максимально достовірний приріст врожайності пшениці озимої від застосування органо-мінеральних добрив навіть за сприятливих погодних умов становив 7-10%, а його формування відбувалося переважно за рахунок збільшення продуктивності колоса.

УДК 633.11:631.527

Солонечна О.В., кандидат с.-г. наук, с.н.с., провідний науковий співробітник

Рябчун В.К., кандидат біол. наук, с.н.с., заступник директора з наукової роботи з генетичними ресурсами рослин

Інститут рослинництва ім В.Я. Юр'єва НААН України

E-mail: ncpgru@gmail.com

УРОЖАЙНІСТЬ ТА МАСА 1000 ЗЕРЕН ЗРАЗКІВ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ КОЛЕКЦІЇ НЦГРУ

Ячмінь є однією з найпоширеніших зернових колосових культур в світі, в тому числі і в Україні. Його використовують у переробній, харчовій, пивоварній, кондитерській, фармацевтичній промисловості. Актуальним є створення і впровадження високоврожайних сортів, які б відповідали сучасним вимогам сільськогосподарського виробництва.

Маса 1000 зерен характеризує їх крупність і належить як до складових структури урожаю, так і до показників посівної якості насіння. Зі збільшенням крупності зерна збільшується вміст ендосперму, а отже і потенційний вихід кінцевого продукту (борошна чи крупи). Ступінь фенотипового прояву даної ознаки залежить від генотипу а також умов вирощування в період формування та наливу зерна.

Метою наших досліджень була оцінка колекційних зразків ярого ячменю за урожайністю і масою 1000 зерен та виділення цінних джерел за цими ознаками.

Об'єктом досліджень у 2020-2021 рр. були 65 зразків ярого ячменю колекції Національного

центру генетичних ресурсів рослин України різного еколого-географічного походження. Посів проводили ручними та селекційними сівалками ССФК 7 в оптимальні для культури строки. Повторень 1-3. Норма висіву 4,5 млн. шт./га. Площа ділянок 0,75 м² та 2 м². Ширина міжрядь 15 см. Попередник – горох на зерно. Стандарт висівали через 20 номерів колекційних зразків.

Погодні умови років досліджень характеризувались контрастністю як за температурним режимом так і за рівнем вологозабезпечення: 2020 р. був надмірно зволеним (ГТК 1,65); 2021 р. – слабо посушливим (ГТК – 1,1). Через підвищену температуру повітря та дефіцит вологи в період від колосіння до наливу зерна рослини сформували урожайність на середньому рівні (в 2020 р. урожайність зразків була в межах 126–590 г/м², у 2021 р. – 103–579 г/м²). Урожайність на рівні стандарту 'Взірець' (в середньому 475 г/м²) мали зразки 'Авгур', 'Аміл', 'Дар Носівщини', 'Ельф', 'Істр', 'Абсолют', 'Аванс', 'Новий світанок', 'Таманго', 'Орвел' (UKR); 'Basic' (FRA);